

KUBA
HAJKUŚ

TO JAKIŚ KOSMOS!

PRZYGODNAUCI
I UKŁAD SŁONECZNY

ILUSTRACJE:
WIKTORIA SABINA
ROŻKO

SPIS TREŚCI

KOSMOS
STR. 8

SPOTKANIE
STR. 26

**INSTRUKCJA
OBŚŁUGI
TEJ KSIĄŻKI**
STR. 40

**SPADAĆ
W KOSMOSIE**
STR. 42

SREBRNY GLOB

STR. 54

*PLANETY
I PLANETOIDY*

STR. 64

**GAZOWE OLBRZYMY
I ICH KSIĘŻYCE**
STR. 82

ROZSTANIE
STR. 94

EKSPERYMENT

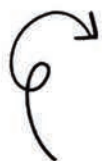
UKŁAD SŁONECZNY ZNAJDUJE SIĘ W GALAKTYCE, KTÓRĄ NAZYWAMY DROGĄ MLECZNĄ. NASZE SŁOŃCE JEST JEDNĄ Z MILIARDÓW GWIAZD DROGI MLECZNEJ, A DROGA MLECZNA JEST JEDNĄ Z MILIARDÓW GALAKTYK.

SŁOŃCE
(PIĘKA DO TENISA)

ZIEMIA
(ZIARNKO PIASKU)

JOWISZ
(GUMKA OŁÓWKA)

WSZECHŚWIAT I GALAKTYKI SĄ NIEWIARYGODNIE OGROMNE, ALE SPRÓBUJ WYOBRAZIĆ SOBIE CHOCIAŻ WIELKOŚĆ UKŁADU SŁONECZNEGO. W TYM CELU MOŻESZ WYKONAĆ EKSPERYMENT NA SZKOLNYM BOISKU PIŁKARSKIM. NAJLEPIEJ POPROSIĆ DOROSŁEGO O POMOC. POTRZEBUJESZ PIŁKI DO TENISA (SŁOŃCA), OŁÓWKI Z GUMKĄ (GUMKA TO JOWISZ) I ZIARNKA PIASKU (PLANETA ZIEMIA). W JEDNEJ BRAMCE POŁÓŻ PIŁKĘ DO TENISA, A TY Z ZIARNKIEM PIASKU STAŃ NA PUNKCIE KARNYM. POPROŚ DOROSŁEGO, ŻEBY STANĄŁ W PRZECIWNYM POLU KARNYM Z OŁÓWKIEM W RĘKU.

WIDZISZ, JAKIE WIELKIE ODLEGŁOŚCI DZIELĄ SŁOŃCE I PLANETY? CZY Z TEGO DYSTANSU POTRAFISZ ZAUWAŻYĆ „JOWISZA” (GUMKĘ)? PAMIĘTAJ JESZCZE, ŻE MIĘDZY TOBĄ A „SŁOŃCEM”, CZYLI PIŁKĄ NA BOISKU, LEŻĄ GDZIEŚ ZIARNKA PIASKU WYOBRAŻAJĄCE WENUS I MERKUREGO. A TO PRZECIŻ NIE KONIEC UKŁADU SŁONECZNEGO. KILKA KROKÓW ZA TOBĄ LEŻY ZIARNKO BĘDĄCE MARSEM, A DALEKO, DALEKO ZA BOISKIEM SĄ SATURN, URAN I NEPTUN.

PLANETA MARS

ODLEGŁA PRZYSZŁOŚĆ

– Plutonowski! Marsz na miejsce! – krzyknął nauczyciel. – Podczas startu astrobusa uczniowie mają zajmować swoje fotele, a przy sterach może przebywać wyłącznie nauczyciel.

– Ale ja tę krypę mam w jednym palcu, panie Hideki. – Chłopiec machnął nie-
dbale ręką i zaczął zapinać pasy w fotelu pilota. – Na symulatorach i zajęciach
z pilotażu jestem numer jeden w całej szkole – dodał, nieco naciągając fakty.
– Bez dyskusji – uciał nauczyciel. – To jest szkolna wycieczka klubu podróz-
ników, a nie symulatory. Zmykaj na swoje miejsce i zapnij pasy. Za dziesięć
minut startujemy.

Opiekun poczochrął włosy odchodzącego chłopca. Lubił urwisa, choć musiał
go nieustannie dyscyplinować.

Plutonowski podreptał do fotela w ostatnim rzędzie, mrużąc gniewnie.
Przecież astrobus to dla niego pestka. Na lekcjach pilotażu chłopiec bezbłęd-
nie manewrował na szkolnym lądowisku. Szczycił się tym, że jako jedyne-
go czwartoklasistę dopuszczono go do zajęć z podstaw pilotażu dla szóstych
klas. Była to nagroda za reprezentowanie jego Szkoły Podstawowej nr 7
z Jezero na olimpiadzie szkół podstawowych marsjańskiej
prowincji Izydy.

Plutonowski rozgromił wtedy na symulatorach
tego cwane-
go lisa Gare-
da Blanco i
przerwał
długoletnią
passę z-
wycięstw
Zespołu
Szkół
Kosmicz-
nych nr 1
z Harg-
raves.

On, młokos z nieznannej szkoły w podrzędnej mieścinie Jezero, pokonał faworyta ze sławnej Jedyнки z Hargraves. Bo ten młokos ciężko pracował, żeby kiedyś zostać pilotem prawdziwego statku kosmicznego. Dosłownie pochłaniał wiedzę i uczęszczał na każdy możliwy kurs astronautyki – lotów kosmicznych. Z innych przedmiotów szło Plutonowskiemu już gorzej, ale niespecjalnie się tym przejmował. Równie często lądował na tablicy prymusów, co na dywaniku u dyrektora.

CIEKAWOSTKA

G R A W I T A C J A

Grawitacja, czyli ciężenie, to zjawisko, które sprawia, że ciała (obiekty) się przyciągają. Ty przyciągasz Ziemię i Ziemia przyciąga Ciebie. Dlatego gdy podskoczysz, spadniesz z powrotem na Ziemię.

Im obiekty masywniejsze i im bliżej siebie się znajdują, tym przyciąganie jest silniejsze. Człowiek to bardzo mała istotka, ale w duecie z ogromną Ziemią mocno się przyciągają. Księżyc albo Mars są mniejsze i lżejsze od Ziemi, więc na ich powierzchni grawitacja jest słabsza. Dlatego człowiek może biegać i skakać na nich o wiele swobodniej. Gdybyś wychował się na Marsie, to wizyta na Ziemi wydawałaby Ci się męcząca. I na odwrót: Ziemianin odwiedzający Marsa uchodziłby za atletę.

Grawitacja działa na ogromne odległości, ale im dalej jesteśmy od ciała, tym szybciej grawitacja słabnie, choć nigdy nie znika.

Ziemia i Księżyc są blisko i tworzą silną więź. Wiele planet przyciąga tak swoje księżyce. A Słońce jest tak ogromne, że przyciąga planety. Dlaczego jednak planety nie spadną na Słońce, a księżyce nie spadną na swoje planety? O tym dowiesz się z dalszej części tej książki.

Chłopiec opowiadał, że w przyszłości będzie pilotował wielkie statki górnicze w pasie planetoid albo szybkie wahadłowce międzyplanetarne. Kiedy indziej znów mówił, że po prostu będzie przemierzał Układ Słoneczny dla przygody.

Tak, chłopiec marzył o przygodzie, ale innej, jeszcze większej. To był jego sekret, którego nie wyjawiał nikomu. Bał się drwin i wytykania palcami, bo to marzenie było niemożliwe do spełnienia.

A potem spotkał Adama, chłopca z innej planety i innej epoki, i wyjawiał mu swoje marzenia. Ale to było potem. Na razie trzeba było zapinać pasy i wyruszyć na szkolną wycieczkę klubu podróżników. Pan Hideki zabierał ich na Ziemię. Planetę, z której pochodziła ludzkość. Planetę, z której dawno temu wyruszono skolonizować niemal cały Układ Słoneczny, w tym Marsa, gdzie urodził się i mieszkał Plutonowski. Mieli odwiedzić piękną Ziemię, na której była okropnie męcząca grawitacja. Ech, jak te Ziemniaki mogli tam wytrzymywać całe życie?

Plutonowskiemu Ziemia wydawała się egzotyczna i kolorowa. Miała widoczne z Kosmosu wielkie jeziora. Mówili na nie „morza” albo „oceany”. **Zielone łądy pokrywała bujna roślinność – coś wspaniałego!** I zwierzęta, na każdym kroku zwierzęta. Mama chłopca była astrobiologiem i zaproszono ją raz na ziemską konferencję naukową. Z tej okazji tata wziął urlop i wszyscy

odwiedzili Ziemię. Mama od rana do wieczora brała udział w wykładach i warsztatach, a panowie ruszyli w miasto zwiedzać Ziemię. Dotarli nie dalej niż kilka metrów od drzwi hotelu. Bo na chodniku znaleźli mrówki, żuki i ślimaka. Ślimaka! Wyglądał jak żelek nakryty kamieniem. **Fascynujące!**

Plan szkolnej wycieczki klubu podróżników zawierał wizyty w muzeum eksploracji Kosmosu oraz centrum nauki i nowych technologii.

Plutonowski przebiegał nogami z niecierpliwością. Był dumnym Marsjaninem, jednocześnie wiedział też, że najlepsze eksponaty historii astronautyki znajdzie tylko na Ziemi. To przecież Ziemianie budowali pierwsze prymitywne kapsuły i stacje kosmiczne. Dawno temu musieli wykazać się nie lada sprytem, żeby wydostać się ze swojej planety w Kosmos. A do centrum nauki nie zawadzi zajrzeć przy okazji. Na pewno nie znajdzie tam nic, czego nie wymyślili już najlepsi marsjańscy naukowcy, ale z uprzejmością zerknie. Nie ma się co wywyższać, można rzucić okiem, co tam te Ziemniaki zmajstrowały.

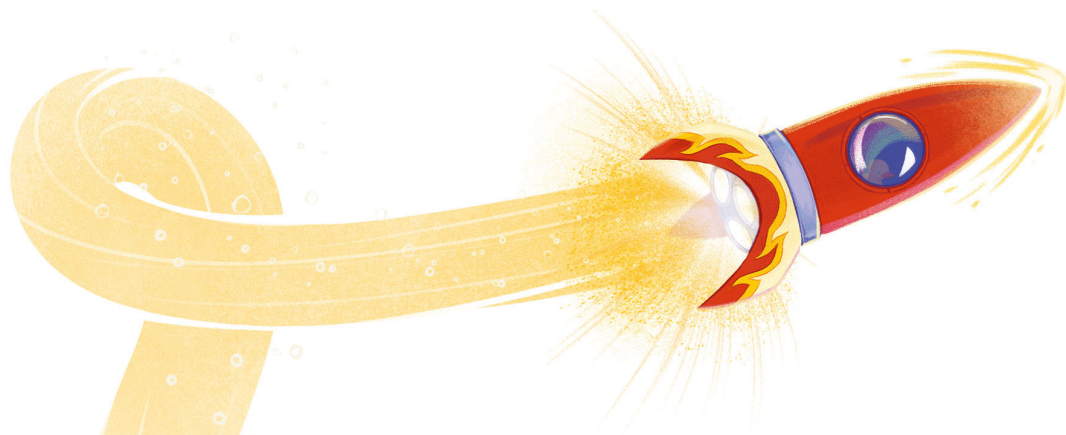

SPOTKANIE

PLANETA ZIEMIA

ODLEGŁA PRZYSZŁOŚĆ

Muzeum było wspaniałe. Spędzili tam zdecydowanie za mało czasu. Na szczęście centrum nauki i nowych technologii też okazało się niczego sobie. Przed wejściem do jednego z kolejnych budynków laboratoryjnych zatrzymali się. Pan Hideki i cała grupa dzieciaków z klubu podróżników słuchali przewodniczki, która tłumaczyła teraz coś o badaniu czasu, grawitacji i o innych farmazonach.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawca dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawca nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Redaktor prowadzący: Justyna Wydra
Ilustracje i ilustracja okładkowa: Wiktoria Sabina Rożko
Projekt graficzny i skład: Ewa Jarocka

Copyright © Jakub Hajkuś 2025
ISBN: 978-83-289-1349-3

Helion S.A.
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
e-mail: czytalisek@helion.pl
czytalisek.pl
Printed in Poland by humans

- [Kup książkę](#)
- [Poleć książkę](#)
- [Oceń książkę](#)
- [Księgarnia internetowa](#)
- [Lubię to! » Nasza społeczność](#)

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

GOTOWI NA PRZYGODĘ W UKŁADZIE SŁONECZNYM?

Poznajcie Adama Sikorę. Adam ma dziesięć lat, ogromną kolekcję kart z piłkarzami i śmiałe plany na przyszłość. Chce zostać: strażakiem, paleontologiem, śmieciarzem, listonoszem, lekarzem, bibliotekarzem, policjantem i operatorem koparki. Każdy z tych zawodów planuje poznać po kolei. Niemożliwe? Możliwe! Na przykład całkiem niedawno Adam sprawdził, jak to jest być astronautą i latać w Kosmos!

A było to tak: w zeszły piątek Adam spotkał kolegę z przyszłości, Karola Plutonowskiego, który swoim astrobusem zabrał go na wycieczkę po Układzie Słonecznym. Przy okazji opowiedział Adamowi o Słońcu, krążących wokół niego planetach i różnych ciekawych kosmicznych zjawiskach. Karol sporo o nich wie, ponieważ sam marzy o tym, by zostać kosmicznym pilotem. Najlepszym pilotem na całym Marsie!

**Bo Karol mieszka na Marsie i... Ale już nic więcej nie powiem.
Reszty dowiecie się z tej książki!**

KUBA HAJKUŚ

Ziemianin i dumny obywatel Układu Słonecznego (choć chętnie wybrałby się na wycieczkę po innych zakątkach Drogi Mlecznej). Pasjonat astronautyki, raket, łazików i sond kosmicznych, o których opowiada na swoim popularnonaukowym kanale w serwisie YouTube **To Jakiś Kosmos!** A opowiada tym chętniej, że w jego oczach kosmos jest pełen odpowiedzi na fascynujące pytania. Jak działają rakiety? Czy w przestrzeni kosmicznej jest grawitacja? Czy da się zamieszkać na Jowiszu? Czy na Księżycu jest ciepło, czy zimno? A to tylko wierzchołek kosmicznej góry lodowej! Kuba może godzinami gadać o kosmosie. Mówi o nim też w domu, ale żona, synowie, pies i koty zgodnie przewracają wtedy oczami.

Jeśli Ciebie także fascynuje ten temat, koniecznie zajrzyj na stronę Kuby: www.tojakiskosmos.pl

PATRONI MEDIALNI:

RAKIETOMANIA

WE NEED
MORE SPACE

cena: 49,90 zł

